3/2021. Közigazgatási-polgári jogegységi határozat

a törvényszék mint elsőfokú bíróság – a közigazgatási perben hozott ítélethez kapcsolódó – végrehajtási tárgyú végzése elleni fellebbezést elbíráló bíróság meghatározásáról[1]

A Kúria összevont közigazgatási és polgári-gazdasági-munkaügyi jogegységi tanácsa (a továbbiakban: jogegységi tanács) a Kúria jogegységi feladatokért felelős elnökhelyettesének indítványa alapján a törvényszék mint elsőfokú bíróság – a közigazgatási perben hozott ítélethez kapcsolódó – végrehajtási tárgyú végzése elleni fellebbezést elbíráló bíróság meghatározása tárgyában lefolytatott jogegységi eljárásban meghozta a következő

jogegységi határozatot:

a törvényszék mint elsőfokú bíróság – a közigazgatási perben hozott ítélethez kapcsolódó – végrehajtási tárgyú végzése elleni fellebbezést az ítélőtábla bírálja el.

Indokolás

I.

[1] A Kúria jogegységi feladatokért felelős elnökhelyettese a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 32. § (1) bekezdés *a)* pontja és 33. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján, az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében jogegységi eljárás lefolytatását indítványozta a törvényszék mint elsőfokú bíróság – a közigazgatási perben hozott ítélethez kapcsolódó – végrehajtási tárgyú végzése elleni fellebbezés elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróság meghatározása tárgyában.

[2] Az indítvány szerint eltérő jogértelmezési és jogalkalmazási gyakorlat alakult ki abban a kérdésben, hogy másodfokon az ítélőtábla vagy a Kúria járjon-e el.

1 Megjelent: Magyar Közlöny 2021/243.

[3] A Kúria egyik tanácsa elbírálta a közigazgatási és munkaügyi bíróság végrehajtási lapot visszavonó végzése elleni fellebbezést, és helybenhagyta az elsőfokú végzést. Határozata egyben azt is jelenti, hogy nem állapította meg hatásköre hiányát. A Fővárosi Törvényszék joggyakorlata e döntéshez igazodott. Ezzel szemben hasonló ügyben a Kúria másik tanácsa végzésével megszüntette az eljárást, hatáskörének hiányát állapította meg, és az ügyet az ítélőtáblához tette át. Döntésének indokolása szerint a végrehajtási lap visszavonása iránti kérelem nem minősül közigazgatási jogvitának vagy egyéb olyan eljárásnak, amely tekintetében a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 5. §-a értelmében a közigazgatási bírói út biztosított. A végrehajtást elrendelő bíróság végzése elleni fellebbezés elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróság megállapításakor a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 224. § (1) bekezdése alapján a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályai – és nem a Kúria másodfokú hatáskörét rögzítő Kp. 7. § (2) bekezdése – alkalmazandók. A fellebbezéssel támadott végzést törvényszék hozta, a döntés elleni fellebbezés elbírálására ezért a Pp. 8. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján az ítélőtábla rendelkezik hatáskörrel. További hasonló ügyben a Kúria ítélkező tanácsa végzésével visszaküldte a fellebbezés folytán felterjesztett iratokat azzal, hogy a fellebbezés elbírálása az ítélőtábla hatáskörébe tartozik.

II.

[4] A legfőbb ügyész nyilatkozatában akként foglalt állást, hogy a Vht. 9. §-a nemcsak utalásként tartalmazza a Pp. és a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) meghatározott feltételek szerinti alkalmazásának kötelezettségét. A Vht. 224. § (1) bekezdése külön, kifejezetten előírja, hogy a végrehajtás során hozott bírósági határozatok kijavítására és kiegészítésére, a fellebbezés és más jogorvoslatok előterjesztésének határidejére, az igazolásra, valamint általában a jogorvoslatokkal összefüggő egyéb eljárási kérdésekre a Pp. rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. Ezért a végrehajtási tárgyú végzéssel szembeni fellebbezés elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróság meghatározásánál nem a végrehajtandó határozat meghozatalánál alkalmazott eljárási rezsimek hatásköri szabályai az irányadóak, hanem minden esetben – a végrehajtási eljárás polgári nemperes jellegére figyelemmel – a Pp. rendelkezéseit kell figyelembe venni.

[5] A Kp. 7. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján a Vht. szempontjából az első fokon eljárt bíróság – a közigazgatási kollégiummal működő – törvényszék [Bszi. 21. § (1), (4) bekezdés]. A Pp. 8. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján a törvényszékhez tartozó ügyekben másodfokon az ítélőtábla jár el.

III.

[6] A jogegységi tanács az indítványban megfogalmazott kérdéssel kapcsolatban a következők szerint foglalt állást.

[7] A hatásköri szabályok meghatározzák, hogy az ügy elintézésére mely állami szerv, illetve a bírósági útra utalt jogviták elbírálására mely bíróság jogosult. Ezzel összhangban a perrendi szabályok azt is tartalmazzák, hogy az elsőfokú bíróság határozata ellen benyújtott jogorvoslati kérelmet – alapesetben fellebbezést – melyik bíróság bírálja el jogorvoslati fórumként. A bíróságok hatáskörét meghatározó normának mint sajátos eljárási felhatalmazásnak a Bszi. 2. § (1) bekezdése, illetve 5. §-a alapján minden esetben törvényből kell következnie, a normavilágosság követelményéből fakadóan pedig a tartalmának egyértelműen és kétséget kizáróan meghatározhatónak kell lennie.

[8] A Bszi. 24. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján a Kúria törvényben meghatározott ügyekben bírálja el a törvényszék határozata ellen előterjesztett jogorvoslatot. A Kp. 7. § (2) bekezdése alapján közigazgatási ügyben másodfokon ítélkezik.

[9] A Kp. 1. § (1) bekezdése szerint a törvényt a közigazgatási jogviták elbírálása iránti közigazgatási perben és az egyéb közigazgatási bírósági eljárásban kell alkalmazni. A (2) bekezdés kimondja, hogy a Kp. hatálya nem terjed ki azon közigazgatási jogvitáknak az elbírálására, amelyekre törvény más bírósági eljárási szabályok alkalmazását rendeli.

[10] A Kp. 5. §-a közigazgatási jogvitában, törvény által közigazgatási ügyben eljáró bíróság hatáskörébe utalt közjogi jogvitában, az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló, valamint a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének elmulasztása miatti eljárásban, közszolgálati jogviszonnyal, továbbá közigazgatási szerződéses jogviszonnyal kapcsolatos jogvitában teszi lehetővé a közigazgatási bírói utat. A közigazgatási jogvita tárgya a Kp. 4. § (1) bekezdése alapján a közigazgatási szerv közigazgatási jog által szabályozott, az azzal érintett jogalanyok jogi helyzetének megváltoztatására irányuló vagy azt eredményező (3) bekezdés szerinti cselekményének, vagy a cselekmény elmulasztásának a jogszerűsége. A (3) bekezdés alapján pedig ilyen közigazgatási cselekménynek minősül az egyedi döntés, az egyedi ügyben alkalmazandó – a jogalkotásról szóló törvény hatálya alá nem tartozó – általános hatályú rendelkezés, valamint a közigazgatási szerződés.

[11] A törvény tárgyi hatályának meghatározását tekintve a végrehajtás elrendelésével kapcsolatos jogvita nem tartozhat a Kp. hatálya alá.

[12] A bírósági végrehajtás önálló, a per körén kívül eső eljárás, amelyet elsődlegesen a Vht. szabályoz. A Vht. 1. §-a alapján a bíróságok és a jogvitát eldöntő más szervek határozatait, továbbá egyes okiratokon alapuló követeléseket bírósági végrehajtás útján, e törvény szerint kell végrehajtani. A Vht. 9. §-a a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel a Pp., továbbá a Bpnp. bírósági nemperes eljárásokra vonatkozó általános rendelkezései alkalmazását írja elő azokra az eljárási kérdésekre, amelyeket a Vht. eltérően nem szabályoz.

[13] A Vht. 15. § (1) bekezdés *a)* pontja a polgári és a közigazgatási ügyekben hozott marasztaló határozatok végrehajtását egységesen szabályozza: a végrehajtási lap kiállítását a bírósági fórumrendszeren belül az első fokon eljárt bírósághoz telepíti. Közigazgatási ügyben a Kp. 7. § (1) bekezdése alapján az első fokon eljárt bíróság – a közigazgatási kollégiummal működő – törvényszék [Bszi. 21. § (1), (4) bekezdés]. A Vht. 212. §-a azzal, hogy a bíróság elrendelheti a végrehajtási lap visszavonását sui generis jogorvoslatot biztosít. A végrehajtási lap visszavonását elrendelő és a visszavonás iránti kérelmet elutasító végzés egyaránt támadható fellebbezéssel [Vht. 212. § (2) bekezdés, 3/2021. Polgári jogegységi határozat]. A Vht. 24. § (1) bekezdése alapján a végrehajtási lap kiállítására jogosult bíróság – a végrehajtási lap kiállítása helyett – közvetlenül letiltó végzést hoz, ha az adós munkabéréből kell behajtani a követelést. A Vht. 213. § (1) bekezdése alapján, ha a bíróság a végrehajtást végzéssel rendelte el, vagy a végrehajtható okiratnak a kérelemtől eltérő kiállítása esetén az eltérésről végzést hozott, a felek e végzés ellen fellebbezhetnek. A (3) bekezdés alapján a végrehajtható okirat kiállítását megtagadó végzés ellen a végrehajtást kérő fellebbezhet. A Vht.-nek a Pp.-ben meghatározott jogorvoslati intézmények végrehajtási eljárásban történő alkalmazásáról rendelkező 224. §-a a jogorvoslatok körében értelmezi és konkretizálja a Vht. 9. §-ában foglalt általános felhatalmazást. E felhatalmazás alapján a végrehajtási tárgyú végzésekkel szembeni fellebbezések elbírálására – függetlenül attól, hogy a végrehajtandó határozatot milyen eljárásrendben hozták – a Pp. rendelkezéseit kell alkalmazni. A Pp. eljárásrendjében a törvényszékhez tartozó ügyekben a 8. § (2) bekezdés *b)* pontjában foglaltak alapján az ítélőtábla jár el másodfokon.

[14] A kifejtettek alapján a bírósági végrehajtás a követelések állami kényszer útján történő érvényesítését szolgáló önálló, polgári nemperes – tárgyaláson kívüli – eljárás, amelyet alapvetően a Vht. rendelkezései alapján kell lefolytatni. Azokra az eljárási kérdésekre, amelyeket a Vht. eltérően nem szabályoz a Pp. és a Bpnp. szabályait kell alkalmazni. A közigazgatási ügyben hozott bírósági határozatok alapján indult végrehajtási eljárásra is e szabályok alkalmazandók, speciális mögöttes szabály, így például a Kp. nem irányadó.

IV.

[15] Az előbbiekre figyelemmel a jogegységi tanács – a bíróságok jogalkalmazása egységének az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdésében előírt biztosítása érdekében – a Bszi. 24. § (1) bekezdés *c)* pontja, 25. §-a, 40. § (1)–(2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

[16] A határozatát a Bszi. 42. § (1) bekezdése szerint a Magyar Közlönyben, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében, a bíróságok központi internetes honlapján és a Kúria honlapján közzéteszi.

[17] A jogegységi határozat a bíróságokra a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező.

Budapest, 2021. november 15.

Dr. Varga Zs. András s.k.
a jogegységi tanács elnöke

Dr. Gyurán Ildikó s.k.
előadó bíró

Dr. Magosi Szilvia s.k.
előadó bíró

Dr. Darák Péter s.k.
bíró

Dr. Harter Mária s.k.
bíró

Dr. Márton Gizella s.k.
bíró

Dr. Mocsár Attila Zsolt s.k.
bíró

TARTALOMJEGYZÉK

3/2021. Közigazgatási-polgári jogegységi határozat ---- 1
a törvényszék mint elsőfokú bíróság – a közigazgatási perben hozott ítélethez kapcsolódó – végrehajtási tárgyú végzése elleni fellebbezést elbíráló bíróság meghatározásáról ---- 1
Indokolás ---- 1
I. ---- 1
II. ---- 2
III. ---- 2
IV. ---- 4